N°. 615. 1853.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . „ 5.50.

ZATURDAG 19 MEI.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon,**
Beursweg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet.**
Jan Heindrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve à 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegel regt daaronder begrepen.

Uit het Voorloopig Verslag, door de Tweede Kamer uitgebragt over het wetsontwerp tot „regeling der vol-doening van kosten van overbrenging naar en plaat-sing en verzorging in bedelaarsgestichten van bede-laars en landloopers en kinderen van dezen", is ons, met genoegen, gebleken, dat *de meerderheid* der leden, welke dit wetsontwerp in de sectiën onderzochten, in hen deele zich vereenigd hebben met de bezwaren, door wij daartegen inbragten.

Door de meerderheid werd het wetsontwerp, te regt, aangemerkt als „eene willekeurige toevoeging van verbindende kracht aan Koninklijke besluiten, welker verbindbaarheid van verschillende zijden wordt betwist niet voor het vervolg, maar over een verstreken tijdvak". De strekking van het wetsontwerp is dan ook, inderdaad, om te voorzien in een toestand, die reeds plaats heeft gegrepen, om verbindende kracht te geven aan besluiten, welke beweerd worden die kracht te missen. De meerderheid der leden erkende, dat „hierdoor niet alleen aan de Wetgevende Magt eene te groote, haren werkkring te buiten gaande bevoegdheid, door sommigen *Staatsalvermogen* genoemd, werd opgedragen maar deze magt tevens gesteld in de plaats van den burgerlijken regter, met afwijking van art. 148 der Grondwet, waarbij de regterlijke magt wordt aangewezen als *bij uitsluiting* kennis nemende over schuldvorderingen, maar dat ook, met verkrachting van den regel, het stuk van wetgeving algemeen aangenomen regtsbeginsel, aan dit wetsontwerp eene terugwerkende kracht bezield gegeven". Gelijk oordeel spraken wij reeds in 1874 uit:

„Wij vinden hier eene, in hare gevolgen hoogst gevaarlijke opening van de bepalingen der Gemeentewet. In de laatste helfte van art. 194 der Gemeentewet wordt wel degelijk erkend, dat tusschen de gemeenten en den Staat geschillen kunnen ontstaan, die aan de beslissing van den regter mogen en *moeten* onderworpen worden. In art. 212 wordt een administratief middel aan de hand gegeven, wanneer de Raad weigert *wettelijke* verpligtingen te vervullen. Nu gaat het niet op, om het geschil te brengen *tot de beslissing van het wetgevend gezag*, en de uitspraak van den *regter*, in den tekst, waarin de eene partij verlangt, te gieten *in den vorm van eene wet?* Op die wijze worden de regten der gemeenten gekrenkt en het grondwettig voorschrift (art. 148) geschonden, dat alle twistgedingen over schuldvordering tot de kennis van de regterlijke magt uitsluitend zijn gerekt. In het onderwerpelijk geval zelfs zou worden afgeweken van het regtvaardig beginsel onzer Nederlandsche wetgeving, dat de wet alleen voor het toekomende verbindt en geene terugwerkende kracht bezit.

Belangrijk, maar wélverdiend is de, in het Verslag voorkomende opmerking, dat de zoo groote uitbreiding van de bevoegdheid der wetgevende magt wordt voorgesteld juist door eene Regering, „die bij haar optreden, wijzende op hare voorgangers, verkondigd heeft, juist het tegendeel als een eersten pligt te zullen bekrachtigen." Het programma van April 1853 wordt de Regering hier op nieuw herinnerd; aan de strekking van dat oorlogswerktuig gerefereerd; maar te gelijker tijd aangetoond hoe de Regering, die als *aanklaagster* optrad, zich *schuldig maakt* aan hetgeen zij anderen, als afkeurenswaardig, aanwreef.

Hier *schept* de Regering eene schuld over een vertrouwen tijdvak, stelt den bevoegden regter op zij, ontneemt daardoor een artikel uit de Grondwet, en wil, door het alvermogen van de wet, de gemeente *dwingen* tot het betalen van hetgeen zij beweert, *niet* schuldig te zijn. Kan er krachtiger bewijs te vinden zijn van *centralisatie-geest*, van *miskenning* der zelfstandigheid van de gemeenten, van *misbruik* van het gezag der wet, van *huldiging* van 't zoogenaamde Staats-alvermogen? Voegt er bij de terugwerkende kracht, die, onverenigbaar met het algemeen beginsel onzer wetgeving, in het wets-ontwerp gelegd is: en men heeft een zamenstel van bepalingen, dat bij uitnemendheid geschikt schijnt, om als ronde en duidelijke *vertaling* te dienen van het April-programma der „tegenovergestelde rigting."

Als een tweede bewijs hoe eigenlijk het April-programma moet worden verstaan, voeren wij aan, dat de Regering, in hare Memorie van Antwoord op het Verslag der Tweede Kamer over het wetsontwerp tot voorloopige voorziening in sommige waterschapsbelangen, *blijft volhouden*, dat het den Koning *niet toekomt*, in hooger beroep te beslissen omtrent besluiten van Gedeputeerde Staten, rakende het uitvoeren van verzuimde werken. Art. 190 der Grondwet spreekt nogtans duidelijk: „De Koning heeft het oppertoezigt over alles „wat betreft den waterstaat, de wegen en bruggen daar„onder begrepen, zonder onderscheid of de kosten „daarvan worden betaald uit 's lands kas of op eene „andere wijze gevonden." De heer BOISSEVAIN teekent dan ook, te regt, op het woord *oppertoezigt* aan, dat het beteekent: „het opperst tot uitvoering der wet *regelgevend gezag*", en de heer THORBECKE begreep de magt des Konings in gelijken zin; want in zijn ontwerp op de waterschappen werd aan den Koning de grondwettige magt niet ontnomen, om in het hoogste ressort te beslissen.

De Regering, evenwel, die in haar programma verklaarde, dat zij, *meer* dan hare voorgangsters, „den Koning in eere zou houden", is de eerste, die den Koning eene bevoegdheid wil ontnemen, waaraan tot dus ver niemand heeft getwijfeld. En om de tegenstelling nog scherper te doen uitkomen, bestrijdt die Regering in hare Memorie van Antwoord den eenigen grond, die aangevoerd is om haar voorstel tot „inkrimping van de magt des Eenlings" — zoo als de heer DONKER CURTIUS, en hij alléén, dit in vroegere dagen noemde — te verdedigen. Om namelijk het stelsel der Regering, waardoor aan den *regter* wordt opgedragen hetgeen *den Koning* toekomt, te regtvaardigen, is betoogd, dat het hier gold *burgerlijke regten* en dat derhalve *alléén de regter* daarover te beslissen had. En wat doet nu de Regering? Zij legt zich bij die verdediging *niet* neder; maar zij erkent juist het tegendeel: „zij zou zelfs eer overhellen tot het gevoelen van hen, „die meenen, dat verzuim of weigering ten aanzien van „het vervullen van publieke pligten, van pligten, waar„toe het waterschap als publiek ligchaam gehouden is, „*niet met handelingen kunnen worden gelijkgesteld, die* „*tot eene schuldvordering aanleiding kunnen geven of* „*waarbij het zuiver burgerlijke regten geldt.*"

De Regering erkent dus, dat het hier *niet* geldt burgerlijke regten, *geene* handelingen, die tot eene schuldvordering aanleiding *kunnen* geven: dus dat het onderwerp niet strikt behoort *tot den regter*, en, evenwel, verklaart zij, dat dit alles „niets ter zake" afdoet; dat desniettemin de magt des Konings op dit punt moet worden ingekrompen, dat de beslissing aan den *burgerlijken regter* moet worden opgedragen?

Wat frappante uitwerking doet die „tegenovergestelde rigting"!

Hetgeen tot *den regter* behoort wordt hem ontnomen; de uitspraak van de regterlijke magt wordt vernietigd door de willekeur *van de wet*. Wat buiten de bevoegdheid des regters ligt wordt *hem* opgedragen en hetgeen een deel is van de magt en de bevoegdheid des Konings, wordt aan het Hoofd van den Staat onthouden!

Dat is de vertaling van „den Koning in eere houden"; van de „mindere inmenging van de Wetgevende Magt", uit het programma van April 1853.

Evenmin als het Ministerie, dat tot nog toe aan de Gemeentewet niet heeft geraakt, gediend wordt door het onverstandig geschrijf zijner vrienden, zou het ons aangenaam zijn, indien op dezelfde onhandige wijze onze beginselen werden voorgesteld en ontwikkeld. Des te meer deed het ons genoegen in de *Nieuwe Noord-Brabander* van 12 Mei een stuk aan te treffen, dat in den strijd, dien wij over het *plaatselijk belastingstelsel* voeren met *de 's Gravenhaagsche Nieuwsbode*, ons uitnemend te stade kwam als een krachtig middel, om aan de reactie te doen gevoelen, dat zij met elken dag verliest van hen, die zij onder hare bondgenooten meende te kunnen tellen.

Het rapport der commissie voor de herziening der stedelijke belastingen te *'s Hertogenbosch* steekt gunstig af bij de onstaatkundige redeneringen, die wij betreffende de herziening van het plaatselijk belastingstelsel in den laatsten tijd hier en daar aantroffen. Wij meenen niet noodig te hebben een enkel woord te voegen bij de volgende zinsneden, die wij gaarne uit dat rapport overnemen, en voor ons als zoo vele bewijzen gelden voor de naauwgezetheid, waarmede die commissie de haar opgedragen last heeft vervuld:

„Geheel doordrongen van het hooge gewigt der op ons rustende verpligtingen, hebben wij vermeend, bij het moeijelijke en veel omvattende der opgedragen taak, de meeste omzigtigheid in acht te moeten nemen; en wij hebben begrepen, dat rijp beraad zonder overhaasting zijn nut moest aanbrengen; daar de tijd vooral veel licht zou verschaffen. Wij hebben ons dan ook niet bedrogen gevonden, vermits het belastingstelsel, zoo als het door de gemeentewet wordt betracht, door vele zaakkundige mannen is beoordeeld, door voorlichtingen der regering nader is verklaard en reeds in vele gemeenten in toepassing gebragt; zoodat wij thans in staat zijn een stelsel voor deze gemeente aan te bieden, dat *aan theorie en praktijk getoetst*, door uitvoering de *zedelijke* en *stoffelijke belangen der ingezetenen van 's Hertogenbosch* in hooge mate zal bevorderen."

„Wij hebben onze overtuiging op redenen van wetenschap kunnen vestigen; — wij dragen die met gemoedelijkheid voor, alleen in het welbegrepen belang der gemeente."

„Wij hebben met naauwgezetheid overwogen wat van het gemeente-belastingstelsel is geschreven; de regels der gezonde staatshuishoudkunde zijn de vraagbaak geweest van onze handelingen. — *Geene vooringenomenheid voor, maar ook geene afkeer van de beginselen der gemeentewet heeft onze overtuiging geleid.* Het algemeen belang der gemeente, waarvoor wij werkzaam zijn, heeft gediend tot rigtsnoer van onze oordeel-vellingen. Opoffering van elk persoonlijk belang, behartiging van het algemeen belang; — zietdaar de eenige drijfveren, welke wij bij de herziening van het belastingstelsel moeten laten voorzitten, indien wij eene orde van zaken willen doen geboren worden, die tot heil en voorspoed van de ingezetenen zal gedijen."

Bedriegen wij ons niet, dan meenen wij hierin een uitnemend blijk aan te treffen van de eerlijkheid en de goede trouw, welke de commissie in hare overwegingen hebben geleid. Niet zelden ontdekt men dat zij, die hunne plaats in den Gemeenteraad alleen te danken hebben aan de invoering van het nieuwe kiesstelsel, en niet konden zitting nemen dan nadat zij gezworen hadden trouw aan de Grondwet en aan de wetten des Rijks, waaronder de gemeentewet voor hen wel de eerste en voornaamste plaats bekleedt, niet schromen al spoedig eene vaan te ontrollen, die maar al te zeer de blijken doet zien van afkeer, eerder dan van vooringenomenheid met de beginselen der Gemeentewet. Onder den wijdlustigen en schoonklinkenden naam van ijver voor de handhaving der *zelfstandigheid* van de gemeenten, tracht men, zooveel mogelijk, de zucht en toeleg te verbergen tot het doen heerschen van plaatselijke willekeur. Voor de Gemeenteraden is het toezigt van Gedeputeerde Staten even lastig en belemmerend als voor het collegie van dagelijksch bestuur de meerdere bevoegdheid van den Gemeenteraad, en, als men in de gelegenheid geraakt, nog iets verder af te dalen, dan zou men alligt opmerken, dat er bij het collegie van dagelijksch bestuur eene heerschende neiging wordt gevonden, om, wat het dagelijksch werkzaam en bijgevolg moeijelijkst deel van het gemeentelijk beheer aangaat, de zorg over te laten aan ondergeschikte ambtenaren, die zich er uitnemend wel bij bevinden, wanneer zij slechts de kunst verstaan, om, zoo als men in het dagelijksch leven pleegt te zeggen, schoenen naar de voeten te maken.

Niet toch van alle gemeenteraden kan gezegd worden, wat de commissie ten aanzien van dien te *'s Hertogenbosch* verklaart:

„De openbaarheid aan de met kennis van zaken geschreven „vertoogen gegeven, ontheft ons van de gehoudenheid om

„breedvoerige beschouwingen over het belastingstelsel zelf te „leveren, voorts tegenover u, mijne Heeren! die zoo vaak de „duurzaamste bewijzen geeft, *dat u niets ontsnapt van al het-„geen, als nuttig of voordeelig voor de gemeente, door de „drukpers wordt bekend gemaakt.*"

En zoo is het dan niet alleen eerlijkheid en goede trouw, maar ook *kennis* van hetgeen de huishoudelijke en algemeene belangen der gemeente betreft, die de commissie tot grondslag van hare overwegingen heeft gelegd en die zij onderstelt ook bij den Gemeenteraad op den voorgrond te staan. Vaak worden wij bij het lezen der adviezen, in sommige gemeenteraadsvergaderingen gegeven, verbaasd over de veelvuldige blijken van gebrek aan voldoende kennis en gemis van een juist oordeel bij vele raadsleden, ook van de aanzienlijkste gemeenten. Maar als men slechts acht geeft op het uiterst beperkt en betrekkelijk zeer gering debiet dat staathuishoudkundige en administrative werken en dagbladen genieten; als men meer van nabij de geringe kennis kan waarnemen, die menig raadslid toont te bezitten van den inwendigen toestand der gemeenten, wier belangen hij geroepen is te behartigen, dan zal het niemand bevreemden wanneer zoo weinig degelijks over het algemeen tot stand komt in die vergaderingen, wier wijze van zamenstelling zou doen verwachten, dat zij hare taak onberispelijk vervullen.

Maar zoo er al kennis gevonden wordt, niet altijd gaat daarmede een onbevangen oordeel gepaard. De commissie toont ook dat te bezitten, niet slechts door acht te geven op de voorlichting van zaakkundige mannen, niet slechts door de beginselen van regtvaardigheid en de voorschriften der wet tot rigtsnoer te nemen; maar ook door zich niet te laten afleiden door kleingeestige beweegredenen en de oogen niet te sluiten voor de belangen der ingezetenen; door aandachtig te letten op de minst knellende wijze van belastingheffing, ook al gaat deze gepaard met geheele afschaffing van wat jaren lang heeft bestaan.

„*Belastingen op voorwerpen van verbruik* benadeelen den han-„del, de nijverheid en den landbouw uitermate en belemmeren „verregaande het vertier door lastige en omslagtige formaliteiten, „door tijdverlies en kosten, welke schadelijke gevolgen steeds „vermeerderen naar mate de algemeene mededinging sterker „wordt. De gegrondheid dezer stelling is onomstootelijk vooral „voor eene plaats als *'s Hertogenbosch*, waar handel, nijverheid „en scheepvaart de hoofdbronnen van bestaan uitmaken. Door „hare gunstige ligging is deze gemeente ver boven andere plaat-„sen geschikt voor eene beduidende ontwikkeling en uitbreiding „van deze takken van welvaart. Groote offers zijn reeds gedaan „en worden nog dagelijks gebragt, van de eene zijde om aan „de gegronde klagten over de belastingen op de voorwerpen van „verbruik te gemoet te komen, en van de andere zijde om den „kwijnenden toestand, waarin die takken van welvaart binnen „deze gemeente zich bevinden, op te beuren en te verbeteren; „en toch kunnen geene middelen vervangen wat een vrij ver-„tier met vrije haven en vrije markt zal aanbrengen."

Die onpartijdigheid, die losheid van alle banden, welke het oordeel beknellen, is in de laatste jaren meer en meer geweken van allen, die geroepen worden om onze organieke wetten te handhaven. Sedert 1853 is wederom levendig geworden die geest van transactie, die zucht om alles zoo naauw niet te nemen, maar wat te geven en te nemen. Waarlijk, het is zonder vooringenomenheid, maar op grond van eigen ervaring, dat wij durven verklaren, hoezeer onder het Ministerie THORBECKE, bij de meesten, die aan eenigen tak van openbaar bestuur waren geplaatst, eene meerdere naauwgezetheid heerschte, om zich geen de minste afwijking te veroorlooven, uit vrees voor de onkreukbare regtvaardigheid van het Bewind, dat geene afwijking, waarvan het kennis dragen mogt, zou gedoogen. Thans is er op de organieke wetten een blaam rustende van veelzijdig gebrekkige voorschriften en bepalingen, die door het ministeriël programma van April 1853 daarop is gelegd, en onwillekeurig een schadelijken invloed op hare getrouwe behartiging uitoefenen. Het ontbreekt niet aan menig voorbeeld, hoezeer men sedert dien tijd zich handelingen veroorlooft, waarvoor men vroeger zou hebben terug gedeinsd, enkel onder het voorwendsel, dat men minder centralisatie en meer zelfstandigheid van beheer bedoelt. Het verstand wordt gescherpt, om, zooveel mogelijk, de verpligting tot het vragen van goedkeuring op regeringshandelingen te ontduiken, of zich aan een belemmerend toezigt te onttrekken. Niet het belang der gemeente, niet de welvaart der ingezetenen, maar wat slechts een gemakkelijk, vrij en onbezorgd beheer bevorderen kan, schijnt op den voorgrond te staan.

Wel verdient de commissie uit den Bosschen gemeenteraad onze lof, dat zij niet is teruggedeinsd voor de moeijelijkheid der taak, welke haar werd opgedragen; maar die vervuld heeft met een ijver, met eene gemoedelijkheid, met een trouw, die anderen ten voorbeeld kan worden gesteld, omdat zij het eerste krachtige woord heeft herhaald, wat drie jaren geleden door den heer HARTEVELD te *Leijden* werd uitgesproken tot afschaffing der *stedelijke* accijnsen: het woord, dat onmisbaar is, „om de belemmeringen voor goed den „hodem in te slaan, welke door de openbare meening „als de knagende worm aan de welvaart der gemeen-„ten worden afgebeeld."

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Men had aangekondigd, dat de redevoering, welke de Keizer der Franschen zich voorstelde bij de opening der tentoonstelling uit te spreken veel staatkundige beteekenis zou hebben. Die plegtigheid had den 15 plaats en het schijnt, dat de voorspellingen ten opzigte der redevoering van den Keizer zich niet verwezenlijkt hebben. Wij zeggen het *schijnt;* want op den oogenblik, dat wij deze regelen schrijven bezitten wij dit stuk nog niet. Geen der Parijsche dagbladen deelen het mede. (Sommige, het *Journal des Débats*, onder anderen, maken geene melding van deze plegtigheid). Het is waarschijnlijk, dat de *Moniteur* de redevoering het eerst zal mededeelen.

De algemeene strekking van dit stuk is ons echter reeds bekend; zoo ook de laatste zinsnede, welke door den telegraaf is medegedeeld. In tegenstelling van hetgeen men voorspelde, heeft de allocutie volstrekt geen staatkundig karakter, en indien men tot elken prijs de laatste zinsnede zou willen toepassen op de omstandigheden te midden waarvan de tentoonstelling geopend is, dan kan men aan die uitdrukkingen niet dan de meest vredelievende beteekenis hechten.

Maar, wij herhalen het: de Keizer wilde zich onthouden van elke middellijke of onmiddellijke zinspeling op de staatkunde.

De ceremonie der opening was, overigens, zeer kort. Zij duurde in het geheel niet langer dan drie kwart uren.

Wij hebben een volledig verslag ontvangen der zitting van het huis der lords van Maandag jl. waarin de motie van lord Ellenborough werd verworpen.

Het was met 181 tegen 71, dat is met eene meerderheid van 110 stemmen, dat de motie verworpen werd.

Behalve door lord Ellenborough en lord Derby werd de motie ondersteund door lord Harwicke en lord Winchelsea; zij werd namens de regering bestreden, eerst door lord Panmure, gelijk wij eergister meldden en vervolgens door den markies de Granville en lord Lansdowne. Het meest opmerkelijk feit van de debatten blijft de verklaring van lord Derby, dat zoo het ministerie Palmerston werd omverworpen, de tory-partij bereid zou zijn een nieuw kabinet te vormen. Welligt heeft lord Derby daardoor de kracht zijner partij wat overdreven.

Wij hebben reeds doen opmerken, dat het ministerie in dit Lagerhuis nog veel heviger aanvallen zal hebben te verduren: ten eerste de motie van den heer Layard waarvan de aanbieding op gister (Donderdag) was vastgesteld; daarna de vredelievende voorstellen van lord Grey in het Hoogerhuis en van den heer Milner Gibson in het Lagerhuis; maar zij schijnen weinig kans van slagen te hebben.

Het is zelfs niet zeer waarschijnlijk, dat de motie van den heer Layard de meerderheid zal erlangen. Lord Palmerston zal niet in gebreke blijven eenige oorlogzuchtige verklaringen af te leggen, waardoor hij ongetwijfeld vele stemmen op zich zal vereenigen.

Eene depêche maakt melding van eene motie, welke in den nacht van 15 op 16 dezer door lord Albemarle in het Lagerhuis gedaan werd en waarvan de strekking moeijelijk op te maken is uit de korte telegrafische mededeeling; maar zij schijnt het ministerie te willen gispen omdat het geene krachtdadige maatregelen genomen heeft tegen den Russischen koophandel. Deze motie moet met eene meerderheid van 16 stemmen zijn verworpen, nadat het door de regering was bestreden.

Uit Frankfort wordt bijna textueel medegedeeld de belangrijke Russische depêche van 15/30 April aan den heer von Glinka, Russisch afgevaardigde bij het hof van Hessen-Darmstadt (en niet van Saxen gelijk wij eergister bij vergissing zeiden), die tevens bij den Duitschen rijksdag geaccrediteerd is.

Het blijkt, dat de heer von Glinka uitgenoodigd is om deze depêche mede te deelen aan de afgevaardigden van alle Duitsche Staten bij den rijksdag, opdat deze laatsten daarvan kennis geven aan hunne respectieve regeringen. Een der correspondenten van de *Indépendance Belge* meldt, o. a., dat deze depêche in Duitschland veel sensatie gemaakt heeft, en dat zij op verschillende wijze is beoordeeld door de Kabinetten, naar mate zij min of meer tot een strikte onzijdigheid overhellen.

Men moet, overigens, zeer op zijne hoede zijn met de aanneming der geruchten omtrent de houding, welke door de Duitsche Mogendheden en hoofdzakelijk door Oostenrijk is aangenomen; ten aanzien eener toenadering der Kabinetten van Weenen en Berlijn; omtrent eene vredebreuk, daarentegen, tusschen het eerste dezer Kabinetten en de Westersche Mogendheden. Ten opzigte van dit alles bestaat slechts twijfel en onzekerheid; het zou, bijv., niet onmogelijk zijn, dat Oostenrijk als bemiddelaar zou optreden bij eene soort van ultimatum, bevattende de laatste voorwaarden der zeemogendheden aan Rusland tot het sluiten van den vrede.

In ieder geval is het waarschijnlijk, dat binnen kort meer licht zal opgaan over den stand van zaken.

Een manifest van den Keizer van Rusland, onder dagteekening van den 5den dezer, beveelt eene nieuwe algemeene ligting van twaalf man op de duizend in zeventien Zuidelijke provincien van het Keizerrijk.

Deze ligting zal van Junij tot Julij duren.

Wij hebben berigten uit Konstantinopel ontvangen van latere dagteekening dan die wij eergister mededeelden. Wij merkten toen op, dat wij vroeger tijdingen zouden hebben ontvangen, indien de paketboot der gewone dienst in de Middellandsche zee niet ten achter was. Deze paketboot is eindelijk, eergister in den loop van den dag, na eene zeer moeijelijke reis, in de haven van Marseille aangekomen. Wat de nieuwstijdingen betreft, door die paketboot aangebragt: zij bepalen zich nagenoeg bij hetgeen de correspondentien over Triest ontvangen, reeds mededeelden.

Wat de berigten uit de Krim aangaat, die over Konstantinopel aangekomen, zijn thans zeer ten achter en zulks ten gevolge der voltooijing van den telegraaf van Varna. Zij loopen slechts tot 1 Mei. Zij melden niettemin, dat heer Omar-Pacha bij eene verkenning, welke hij op 29 April in de omstreken van Eupatoria deed, gebleken was, dat 25,000 Russen in eene kleine stad in den omtrek geconcentreerd waren. Hij stelde zich voor, hen aan te tasten; maar het is waarschijnlijk, dat hij aan dit voornemen geen gevolg gegeven heeft; want indien de aanval had plaats gehad: voorzeker zouden wij dan daarvan reeds over Varna kennis bekomen hebben.

Door den telegraaf van Weenen zijn wij in het bezit van berigten uit Konstantinopel loopende tot den 10den, dat is van eene week latere dagteekening dan die over Marseille ontvangen.

De bekendmaking der hervorming sedert lang aangekondigd, en tengevolge waarvan de hatelijke hoofdelijke belasting door de Christenen betaald afgeschaft is, en deze laatsten even als de Ottomanen in krijgsdienst treden en in het leger verschedene rangen tot dien van kolonel bekleeden kunnen, de bekendmaking dezer hervorming — zeggen wij — heeft, eindelijk, plaats gehad.

Dezelfde depêche meldt, dat Reschid Pacha benoemd om te Weenen Aali Pacha te vervangen, die hem zelven als groot vizier opvolgt, zich gereed maakte om den 11den naar de hoofdstad van Oostenrijk te vertrekken. Meer dan ooit vraagt men wat hij daar, in den tegenwoordigen stand van zaken, zal hebben te verrigten, daar de conferentien toch niet binnen kort schijnen te zullen worden hervat.

De clericale partij in Sardinie wendt alle pogingen aan om de verwerping der wet op de kloosters te bewerken, wanneer over die wet in haar geheel zal worden gestemd.

De berigten van verschillende Staten uit het midden en zuiden van Italie maken melding van veel opgewondenheid onder de bevolking van dit land. Men spreekt zelfs van eene opvoerige beweging, waaraan wij tot dus verre geen geloof konden hechten.

Het *Journal des Débats* heeft regtstreeksche correspondentien uit Rome dd. 9 Mei ontvangen. Daaruit blijkt, dat de Paus den vorigen Zaturdag naar Castel-Gandolfo vertrokken was, waar hij vier en twintig uren zou verblijven om zich vervolgens naar Porte-Danzio te begeven. Het gerucht was in omloop, dat de Paus daar een ondenhoud zou hebben met den Koning van Napels, die waarschijnlijk naar Gaëta zou vertrekken van waar hij binnen weinige uren te Porto-Danzio zou kunnen aankomen.

Dergelijke zamenkomsten tusschen den Koning van Napels en den Paus hebben reeds drie malen plaats gehad en de quaestie omtrent de jezuiten, die weder met de regering in verwikkelingen geraakt zijn geeft aan dit gerucht wel eenig geloof.

Men zegt, dat de jezuiten het besluit zouden hebben genomen om Napels te verlaten.

De Paus werd vóór Hemelvaartsdag te Rome terug verwacht. Binnen kort zal ter gelegenheid van het ophanden zijnde feest van den heiligen Petrus, het gewone consistorie gehouden worden. Men zegt, dat de voorgedragene kardinalen zijn: Mgr. Giannuzzi, auditeur der kamer; Mgr. Grassellini, legaat te Boulogne; Mgr. Médicis, hofmeester; de aartsbisschop van Palermo en Mgr. Pietro internuntius in Portugal; Mgr. Borromeo is aangewezen tot bisschop van Bologne.

Eene telegrafische depêche uit Madrid dd. 14 Mei meldt, dat de betaling der achterstallige coupons op dien dag een aanvang genomen heeft. Van af den 11 waren er meer dan 5 millioen realen voldaan op rekening der betaling van de maand April aan allen, die eene bezoldiging uit de schatkist genieten.

Dezelfde depêche voegt er bij, dat de commissie voor de begrooting, in den nacht van den 13 op 14 dezer heeft beslist, dat het noodig was om het beginsel eener buitengewone storting aan te nemen. Het cijfer van dit dwongen voorschot zou den volgenden dag bepaald worden.

Over Triëst zijn nieuwstijdingen uit Bombay ontvangen.

Zij maken melding van het sluiten van een alliantie tractaat tusschen Afghanistan en Engeland.

Op den 8 Mei duurde te Alexandrie de overtogt van troepen uit Indie komende, voort. 16,000 Egyptenaren maakten zich gereed om naar de Krim in te schepen.

FRANSCHE POST.

De Parijsche tentoonstelling is, wel is waar geopend, maar nog altijd een embryo, waarvan weinig te zien valt. De vreemdelingen hebben zich dan ook niet haast om kennis met haar te maken, en de plegtigheid der opening was, hoewel tot zekere hoogte indrukwekkend, toch niet wat zij had kunnen wezen en wat haar verwacht werd. In de aanspraken van prins Napoleon en den keizer valt het volgende op te merken. De keizer beschouwt de tentoonstelling als een tempel des vredes, welken hij voor de wereld opent en wij hebben dus het zeldzame schouwspel, dat de tempel van Janus die des Vredes te gelijk hunne deuren ontsluiten. In de aanspraak van Prins Napoleon vernemen wij, dat de Russen zoo min als eenige andere natie van deze tentoonstelling uitgesloten zijn geworden, en dat het prohibitief stelsel der Fransche handelsstaatkunde, ten behoeve van de tentoonstelling geheel ter zijde gesteld is. Wij vernemen eindelijk, dat de catalogus reeds gereed is, dat van 20,000 inzenders, 9,500 op Frankrijk en 10,500 op het gezamenlijke buitenland komen. Tot op dezen dag

blik is nog zoo weinig gereed, dat alleen de hoofdgallerij nog een werk van acht à tien dagen vordert.

Binnenland.

's Gravenhage, 16 Mei.

De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal hebben zich heden bezig gehouden met het tweede onderzoek van het wets-ontwerp tot afschaffing van den accijns op het gemaal.

Morgen zullen de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zich bezig houden met het ontwerp Kopens den nadruk.

Eergisteren heeft de installatie van den heer Mr. J. C. van de Kasteele als regter in de Arrondissements-Regtbank alhier in eene plegtige vergadering dier regtbank plaats gehad. De officier heeft in eene sierlijke rede in den welverdienden lof van den waardigen Mr. G. A. Canneman vooral als regter uitgeweid, en daarin onder anderen gewezen op zijne hem tot aan den dood bijgebleven gemoedelijkheid en menschelijkheid, die sommigen vreezen, dat door veeljarige behandeling en onderzoek van strafzaken zouden verloren gaan. Hij wees op den ontslapene als een waardig voorbeeld ter navolging voor den nieuw benoemden regter, wien hij met zijne bevordering hartelijk geluk wenschte.

Na de gerequireerde voorlezing der aanstelling en eedsaflegging vatte de voorzitter het woord op, en, ofschoon de strekking zijner rede dezelfde was als die des officiers van justitie, hij zich daarbij vooral ten taak gesteld, om den ijver des ontslapene te doen uitkomen, die na de verdediging zijner belangrijke dissertatie *de furto nocturus* in 1825 de Groningsche akademie heeft verlaten, en eerst in Alkmaar en later sedert meer dan twintig jaren het regterambt in deze Regtbank heeft waargenomen. Aan zijne onkreukbare eerlijkheid en naauwgezetheid werd door den voorzitter mede eene welverdiende hulde gebragt. Het verheugde hem, den heer van de Kasteele namens de Regtbank als haar medelid te mogen begroeten, wien zij reeds als ijverig en kundig regter had leeren kennen, zoo dikwijls hij als suppleant zitting had genomen.

De nieuw benoemde regter verklaarde de pligten levendig te gevoelen, die zijne nieuwe betrekking hem oplegde; hoopte daaraan te kunnen beantwoorden en, zooveel mogelijk, het voorbeeld des ontslapenen te volgen, vertrouwende op de welwillendheid en voorlichting zijner oudere ambtgenooten, met wie hij tot zijne vreugde in gedurige aanraking was gebragt; van de ambtenaren van het Openb. Min., die hem deze vooral niet zouden weigeren; van zijne vroegere ambtsbroeders, die hij noode miste.

De plegtigheid werd ook opgeluisterd door de tegenwoordigheid niet alleen van de bij de Regtbank occupeerde procureurs, maar van een groot aantal der daarbij gevestigde advocaten. Van dezen vroeg en verkreeg de heer, zijnde Mr. M. J. van Gigch, het woord, en gaf, geheel onvoorbereid eenige hartelijke woorden, waarin hij hulde doende aan de regtschapenheid, door den ontslapene aan de orde der advokaten in zijne functie van voorzitter der Kamer van Strafzaken en regter-commissaris bij de behandeling van dat gedeelte der regtspraak betoond, de vreugde uitte der orde dat uit hunnen een geacht lid tot de vervulling der ontstane vacature was geroepen, wien, naar de orde meende, regt en eisch, als een verdienstelijke opvolger van den waardigen Canneman, deze plaats was aangewezen.

Uitgeen deze plegtige zitting vooral belangrijk deed zijn, was, dat geen enkel woord door de sprekers is gesproken, waaraan niet een ieder gaarne zijn zegel zal hechten, als natuurlijk gevolg zoo van hunne waarheidsliefde als van hunne bekendheid met en daardoor waardering van de verdiensten van Canneman als regter en van van de Kasteele als zoodanig en als pleitbezorger.

De voorzitter bragt den dank der Regtbank aan de aanwezige advokaten en procureurs voor hunne tegenwoordigheid bij deze plegtige zitting. Daarmede werd zij gesloten.

(*Weekbl. v. h. Regt.*)

H. K. H. Prinses Hendrik heeft de voorstelling van Maandag avond in den Kon. Franschen Schouwburg met hare tegenwoordigheid vereerd. De voorstelling bestond uit de *Lammermoor* en *Valérie*.

Men verneemt, zegt de *Prov. Dr. Ct.*, dat het den Koning, ook wegens HD. afwezigheid, doelmatig is voorkomen, de bijeenkomst van de onderscheidene vereenigingen en genootschappen van den Landbouw, ter vestiging van den Algemeene Koninklijke Landbouw-Vereeniging, die in deze maand te 's Hage zou hebben plaats gehad, voor dan te verdagen.

Naar men vernneemt zal H. M. de Koningin niet eerder naar Loo betrekken, voor dat Z. M. van HD. reis naar het Groot-Hertogdom Luxemburg zal zijn teruggekeerd. Dan zullen HH. MM. de Koning en Koningin zich derwaarts begeven.

Gisteren morgen is uit Rotterdam in de residentie aangekomen, en aan het hotel *de l'Europe* afgestapt: H. K. H. Gravin Neiperg, Prinses van Wurtemberg, zuster van H. M. de Koningin met gevolg. Aan het stations-gebouw bevond zich H. M. tot ontvangst van HD. zuster, benevens de luitenant-generaal van dienst, de baron van Zuijlen van Nijevelt, de heer Wekherlin, secretaris van H. M. De Koningin en de Gravin Neiperg, begaven zich daarop naar het Koninklijk paleis.

De *Groninger Ct.* gelooft het berigt der *Utrechtsche Ct.*, dat Z. K. H. Prins Frederik voor het lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zou hebben bedankt, op zijn minst voorbarig te mogen noemen. Zij kan, uit eene goede bron, stellig verzekeren, dat te Groningen nog geen antwoord van den benoemde is ontvangen.

Uit de *Wekker* van 17 dezer blijkt, dat er autorisatie verkend is tot oprigting eener bijzondere school der 1ste klasse te dezer stede, uitsluitend ter opleiding van zulke kinderen, wier verstandelijke vermogens niet toelaten gebruik te maken van het onderrigt op de gewone lagere scholen. De commissie, bestaande uit een der heeren predikanten bij de Ned. Herv. gemeente, een med. doctor en een onderwijzer eener lagere school alhier, namelijk de heeren Ds. van Koetsveld, dr. Stark en van den Heuvel, is bereids kunnen overgaan tot het huren van een geschikt lokaal, het aanstellen, bij dispensatie van het vergelijkend examen van een ondermeester bij eene der openbare stadsarmenscholen tot hoofd-onderwijzer, en het aannemen van eenige zoo mannelijke als vrouwelijke bedienden. De drie heeren van de commissie waren de oprigters en hebben naderhand de medewerking ingeroepen van Jhr. Mr. H. J. van der Heim van Duivendijke en W. T. Gevers Deijnoot, welke heeren zich gaarne aan de oorspronkelijke commissie hebben aangesloten. Naar men verneemt, is de school den 14 dezer maand geopend met een twaalftal kinderen.

Bij arrest van het Provinciaal Geregtshof in Zuidholland van heden is Jan Dufour, thans oud 42 jaren, sjouwer, laatst wonende te Rotterdam, schuldig verklaard aan diefstal bij nacht door meer dan één persoon, door middel van een valschen sleutel in een bewoond huis gepleegd, door uit- en inwendige braak, na reeds meermalen ter zake van misdaad te zijn veroordeeld geweest, veroordeeld tot tuchthuisstraf, voor den tijd van 12 jaren.

Dit is de zesde maal, dat deze man is veroordeeld: laatstgemelde veroordeelingen te zamen 18 jaren bedragende.

Op de lijst van aanbeveling voor de betrekking van kantonregter te Alphen, zijn door de Arrondissements-Regtbank te Leijden geplaatst; Mr. P. G. Ten Zeldam Ganswijk, kantonregter te 's Gravendeel; C. G. Lusac, griffier te Noordwijk; C. A. Boonacker, plaatsvervangend kantonregter te Leijden.

De *Prov. Zeeuwsche Ct.* berigt, dat Gedep. Staten van Zeeland allhans niet behooren tot de meerderheid dier collegien, welke op kleine kiesdistricten heeft aangedrongen. Gedep. Staten hebben niet slechts hun verlangen te kennen gegeven, dat het thans nog twee leden verkiezende district Middelburg zijne tegenwoordige uitgebreidheid behouden zou, maar zelfs dat de beide andere districten dezer provincie, die elk slechts één lid naar de Tweede Kamer der Staten-Generaal afvaardigen, tot één groot en twee leden kiezend district mogen worden vereenigd.

Naar wij vernemen, zijn heeren concessionarissen van den spoorweg op Harlingen met hunne finantiele operatien zoo verre gevorderd, dat zij op het punt staan de noodige contracten deswege te sluiten. Een der heeren moet, naar men ons berigt, reeds ten dien einde naar Parijs zijn vertrokken. (*P. F. Ct.*)

Tot lid van den gemeenteraad te Leeuwarden is gekozen de heer Mr. C. Sleeswijk Vening.

Den 10den dezer werd te Amsterdam opgerigt de *Duinwaterleiding-Maatschappij van den Helder en het Nieuwe Diep*, onder directie van den heer Mr. Ch. Bosch Reitz, en werden, in eene terstond daarna gehouden vergadering van deelhebbers, tot commissarissen dier maatschappij gekozen, de heeren B. D. Bosscher, A. Kooij, H. A. Insinger, te Amsterdam, en C. Bakker Bzn. aan den Helder.

Den 16den dezer is van de werf van den heer P. Kloos, te Alblasserdam, de kiel gelegd van een barkschip, hetwelk den naam zal dragen van *Honigbij*, zullende ongeveer 370 lasten groot zijn, bestemd voor de groote vaart, voor rekening eener reederij, onder directie van den heer J. van Delft Cz. te Overschie.

Van de werf van den heer E. H. Meursing te Hoogezand zijn op drie achtereenvolgende dagen aldaar te water gelaten het schoonerschip *Alberdine* kapt. Scherpbier, de *Emelie* kapt. Heikema en het *Westerkwartier* kapt. de Lange.

Bij beschikking van den Minister van den 16den dezer is bepaald, dat de na voorafgaand examen benoemde opzigters van den waterstaat zullen dienst doen in de nagenoemde districten, ter standplaats hun door de betrokken hoofdingenieurs aan te wijzen als: J. H. van Deursen in het 6de district, provincie Noordbrabant; J. Soutendam in het 4de district, provincie Overijssel; J. G. van Nijtrik in het 11de district, provincie Zeeland; J. Kouwenberg in het 11 district, provincie Zeeland, T. Laurentius in het 5de district, provincie Gelderland; G. A. Pet in het 6de district, provincie Noordbrabant.

Volgens opgave van den Nederlandschen vice-consul te Puerto Cabello (Venezuela) is die haven gedurende het jaar 1854 bezocht door 17 vaartuigen onder Nederlandsche vlag, waarvan 15 (metende 966½ ton) van Curaçao en 2 (metende 333 ton) van vreemde havens kwamen. Onder de van Curaçao gekomen vaartuigen waren er 4 geladen met koopwaren, ter waarde van *f* 7,414.62; drie bragten geld mede om ladingen te koopen voor een bedrag van *f* 19,847.68, en 8 kwamen in ballast. Van vreemde havens kwam 1 in ballast van New-York, via La Guayra, en 1 van Porto Rico met meel ter waarde van *f* 7,900.

Van die vaartuigen zijn uitgeklaard: naar Amsterdam 1 met 979 zak koffij, ter waarde van *f* 17,600; naar Curaçao 5 met lading ter waarde van *f* 5,438.50, en 5 in ballast; naar vreemde havens: 5 naar Jamaica met hoornvee, ter waarde van *f* 11,374, en 1 naar St. Thomas in ballast.

Te Carthagena (Venezuela) zijn, volgens opgave van het Nederl. vice-consulaat aldaar, gedurende de laatste zes maanden van 1854, onder Nederlandsche vlag aangekomen 13 vaartuigen van Curaçao, metende 749.73 ton, alle geladen met koopwaren en zout; en 3 vaartuigen uit Grenadijnsche havens, metende 172.86 ton, in ballast.

Van daar waren onder Nederlandsche vlag uitgeklaard: naar Curaçao 5 in ballast; naar Grenadijnsche havens 1 met lading en 5 in ballast; naar Jamaica 1 en naar Maracaïbo 1, beide in ballast.

Te Barcelona (Venezuela) zijn gedurende het tweede halfjaar uit Nederland of deszels kolonien aangekomen 2 schepen, te weten 1 onder Nederlandsche vlag, metende 36½ ton, van Curaçao, met meel en provisien, en 1 onder Deensche vlag, met lading. Van Barcelona vertrokken naar Curaçao 1 Nederlandsch vaartuig, metende 36½ ton, met lading, en 3 onder vreemde vlag, waarvan 1 met lading en 2 in ballast.

De vermindering in de aanvoeren van Frankrijk en de Hanzesteden blijft voortduren; Engeland, hoewel voor bijna een millioen meerder hebbende ingevoerd, is nog omstreeks een half millioen beneden zijn vorig standpunt gebleven; Nederland heeft dat ook niet terug erlangd. De Vereenigde Staten blijven meerder aanvoeren, ofschoon die handel over het algemeen geen groote winsten overlaat, als bestaande voor een aanzienlijk gedeelte in meel, hetwelk niet veel meer dan de vracht geeft; echter begint men van daar meer en meer werktuigen voor den landbouw enz., alsmede gegoten ijzerwerk aan te voeren. Denemarken of St. Thomas heeft zijn vorig standpunt overschreden, hoofdzakelijk ten gevolge van speculatien in gouvernementsorders op de tolkantoren, die een overhaasten invoer vereischten, om ze spoedig te realiseren. De handel met België steunt nog op vaste gronden. Van St. Thomas, Engeland en de Hanzesteden heeft men voor een vrij aanzienlijk bedrag aan Nederlandsche provisien aangebragt, waaronder natuurlijk ook vele van vreemde herkomst, die hoe langer hoe beter worden nagebootst, en dikwijls door de kenners alleen onderscheiden kunnen worden aan de kisten, die van verschillend hout of maaksel zijn.

In den *uitvoer* hebben de verschillende Staten gedeeld als volgt:

Vereenigde Staten	voor *f* 4,841,871.30	dus meer	*f* 641,740.20
Hanzesteden	„ 2,394,070.06	„ „	198,798.60
Spanje	„ 2,156,543.44	„ „	513,185.34
Frankrijk	„ 2,155,183.86	„ „	766,974.66
Denemarken	„ 996,831.92	„ „	39,589.56
Nederland	„ 899,048.06	„ „	331,823.10
Groot-Brittannie	„ 546,424.06	„ minder	33,809.50
Mexico	„ 212,012.80	„ meer	88,378.08
Sardinie	„ 77,622.64	„ minder	81,893.40
Oostenrijk (Triëst)	niets	„ „	155,659.62
Nieuw Grenada	„	„ „	2,334.00

Behalve Engeland en Sardinie, die minder, alsmede Oostenrijk en die niets hebben uitgevoerd, is het cijfer van alle andere verhoogd. Nederland, hetwelk het jaar te voren iets meer dan 5½ ton had uitgevoerd, staat nu opgeteekend voor nagenoeg 9 ton. De handel met Triëst schijnt gestaakt, want de laatste twee jaren hebben van daar geen invoeren plaats gehad, en in dit jaar is derwaarts ook niets uitgevoerd.

De algemeene uitvoer der stapelproducten was de volgende:

koffij	38,771,742	pond
cacao	9,938,177	„
tabak	1,144,042	„
suiker	191,690	„
katoen	1,497,921	„
indigo	286,978	„
arrowroot	186,511	„
vleesch (gezouten)	1,716,588	„
kaas (inlandsche)	27,505	„
huiden	692,676	stuks
vellen (geiten- enz.)	446,042	„
Horenvee	13,187	„

In dien uitvoer wordt de Nederlandsche handel vertegenwoordigd als volgt:

Amsterdam: met 384,970 pond koffij en 200 pond cacao.

Curaçao: met 758,156 p. koffij; 60,355 p. cacao; 9,464 p. suiker; 815 p. katoen; 4,842 p. indigo; 77,484 p. arrowroot; 71,050 p. gezouten vleesch; 12,230 p. kaas; 5,841 huiden; 384,747 geitenvellen en 163 stuks hoornvee.

De invoer van Nederlandsche havens bedroeg alzoo *f* 523,118.16 uitsluitend van Curaçao.

De uitvoer naar Nederlandsche havens bedroeg eene waarde van *f* 899,048.06, of naar Amsterdam *f* 77,858.74 en naar Curaçao en onderhoorigheden *f* 821,189.32. De uitvoer naar Amsterdam was; van La Guayra voor *f* 52,032.00; van Porto Cabello *f* 22,908.60 en van Maracaïbo *f* 2,918.14.

Van Nederlandsche havens zijn ingeklaard 127 vaartuigen, metende 8,775 ton, en naar dezelve uitgeklaard 237 vaartuigen metende 14,581 ton. Daarvan kan men rekenen dat meer dan de helft onder Nederlandsche vlag varen en drie vierden Nederlandsch eigendom zijn.

Men schrijft uit St. Nikolaas (België): De droogmaking van den Haarlemmermeer begint navolging te vinden. Er heeft zich in België eene maatschappij gevormd voor het droogmaken van het grootste meer, hetwelk dat land oplevert. Wij spreken van het Broek, te Berlaere, in het

land van Waes, op weinigen afstand van de Schelde, aan gene zijde van Dendermonde.

Dit stilstaande water heeft 451 hektaren oppervlakte, vormt omtrent eenen halven cirkel, en schijnt voort te komen uit eene oude bedding der Schelde: deze rivier zou eene andere rigting genomen hebben, ten gevolge van eene overstrooming in onheugelijken tijd. Het Broek is 5 kilometers lang (ruim 1 uur gaans), en gemiddeld 300 meters breed. De twee uiteinden van het meer liggen op ongeveer gelijken afstand van de rivier, en het water van het meer zou in deze laatste overgaan. *(Sch.)*

Boxmeer, 13 Mei. Bij Koninklijk besluit van den 3den dezer, is de Latijnsche School alhier in een Gymnasium veranderd, ingerigt overeenkomstig het regelement, door den raad dezer gemeente, den 12den Februarij jl. gearresteerd. Tot leeraren dier inrigting zijn reeds bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken van dezelfde dagteekening benoemd de heeren dr. F. B. Trosée tot Rector, L. Robbe, thans district-schoolopziener in Zuidholland tot Pro-Rector en P. J. Thissen tot Con-Rector, terwijl de overige leeraren voor de hedendaagsche talen en het wiskundig onderwijs binnen kort zullen worden aangewezen. Naar wij vernemen, heeft de Pro-Rector, de heer Robbe, zich belast met het houden van een goed ingerigt internaat en zal de cursus van het opgerigt Gymnasium den 15den September aanstaande een aanvang nemen. *(N. B.)*

Ingezonden Stukken.

In de *Nieuwe Rotterd. Cour.* van 12 Mei ll. komt eene beoordeeling van de wet op de suiker voor, door den heer Thom^s. van Stolk. Dit artikel komt ons voor niet minder de aandacht te verdienen, dan de brochure in 1853 door dienzelfden heer uitgegeven.

Bijna alle staathuishoudkundige en politieke tijdschriften hebben van dit werkje eene gunstige beoordeeling en hierdoor waarschijnlijk aanleiding tot de tegenwoordige wet gegeven.

In het artikel in de *N. R. Ct.* wordt de nieuwe wet getoetst aan de gegevens in de brochure ontwikkeld en de wet met hare memorie van toelichting onderzocht. Wij durven ieder aanraden met dat artikel kennis te maken en willen er nog het volgende aan toevoegen, waardoor dit artikel zeker nog vollediger zal worden.

De regering meent, dat op het tijdstip van invoering van de wet van 1852 nog eene aanzienlijke voorraad geacquitteerde suiker, als het gevolg der vorige wetgeving voorhanden was en nog is, dat daaruit verklaard moet worden de belangrijke omslag, die aan het einde van ieder half jaar noodig bevonden werd over het nog onaangezuiverde bedrag van de rekeningen der raffinadeurs om ter inning der door de wet bepaalde som te geraken.

De beoordeelaar in de *N. R. Ct.* meent echter, dat dit voornamelijk moet verklaard worden, doordien men meer melis en lompen per 100 k°. ruwe suiker verkrijgt, dan waarop de wet gebaseerd is.

Ook wij zijn deze meening toegedaan en vinden daartoe nog bijzonder aanleiding in de beschouwing van Bijlage B. der Mem. van Toelichting, waaruit blijkt, dat het verschil tusschen de quantiteit van uitgevoerd wordende geraffineerde suiker en den invoer van ruwe suiker in 1852 juist het geringste geweest is en wel 5,623,846 k°. beneden de gemiddelde quantiteit in de laatste elf jaren; terwijl dit verschil in 1851 slechts 661,588 k°. boven die gemiddelde quantiteit heeft bedragen.

In 1853 ging dit verschil het gemiddelde met 1,525,302 k°. te boven en in 1854 was het gemiddeld verschil wederom grooter. Uit deze daadzaken blijkt ons, dat in de laatste jaren de markt niet *overvoerd* is geweest, daar anders zeker zulk eene verhouding niet bestaan had en het verschil natuurlijk minder zou zijn geweest. De invoer van suiker nam sinds 1850 *niet* toe, zoodat men het grootere verschil ook niet in meerder stroopverkrijging kan zoeken.

De Bijlage B. schijnt ons dus de verklaring der regering omtrent het vermelde punt geheel te logenstraffen en de bewering van van Stolk nog voldingender te staven.

Eene zaak, waarbij het millioenen 's jaarlijks in 's lands belasting geldt, zal toch wel de opmerkzaamheid van *alle* leden der Kamer behooren te trekken.

Aan de Redactie van het dagblad *de Grondwet*.

Niet zonder bevreemding lazen wij in de bijlage gevoegd bij het Wetsontwerp tot de voordragt eener begrooting voor het Departement van Marine over 1855, (*Grondwet* no. 609) dat er nog geen vast stelsel van algemeene defensie voor ons vaderland is aangenomen, waarbij de maritieme strijdkrachten bepaald zijn. In een land als het onze, aan zee grenzende en door eene menigte rivieren doorsneden, kan niet worden aangenomen, dat een stelsel van défensie zoude gemaakt zijn, zonder daarbij die maritieme strijdkrachten, welke vereischt worden, in aanmerking te nemen, zoodat men moet besluiten dat er geen dusdanig stelsel bestaat.

Bij besluit van Z. M. dd. 10 April 1850 is reeds een *Comité van défensie* daargesteld; dit Comité bestaat dus *vijf* jaren, en nog ontbreekt het aan een algemeen stelsel van verdediging voor ons Vaderland? Indien men in vijf jaren tijds, in rust en vrede, op zijn uiterste gemak, voor dit doel tot geen besluit kan komen, wat moet dan van een land worden, alwaar men bij eenen eventuelen aanval, door de kanonkogels gedwongen, in der haast en in de algemeene chaos een stelsel moet kiezen?

Men merkt op, en vreemd mag het schijnen, dat dàar waar sprake is van vermindering van belasting, altoos en altoos naar een aequivalent wordt gezocht, terwijl, wanneer het vermeerdering van uitgaven betreft, de schatkist ten allen tijde genoegzaam voorzien is om die uitgaven te dekken.

Verleden jaar is het hoofdstuk X, Departement van Oorlog, verhoogd met *f* 1,045,270; heeft men in een jaar tijds hierdoor bij het leger eene merkbare verbetering bespeurd? Zijn de kaders der verschillende korpsen vermeerderd? Zijn aan de tirailleurs de zoo noodzakelijke buksen, die bereids in 1850 in de pen waren, verstrekt? Neen! niets van dit alles. Men heeft mogelijk stukken geschut in een ander rijk laten gieten, en vergeet dat eenige jaren geleden soortgelijke stukken voor een spotprijs aan eene vreemde mogendheid verkocht zijn, en de opbrengst daarvan toenmaals in het vat der Danaïden gestort is geworden. Men wil de miliciens 12 maanden lang in dienst houden, en denkt daardoor de kracht van het leger te vermeerderen; soldaten zijn machines, die slechts energie behoeven, in tijd van gevaar vindt men even goed den lafaard onder een oud gediende; als onder een rekruut; dit heeft de ondervinding in 1830 geleerd. Zorg voor een goed kader, vooral goede officieren maar geene saletjonkers, en gij zijt in den oorlog verzekerd van de overwinning. De oorlogen van Napoleon hebben het bewezen, hoe vele veldslagen zijn door hem niet gewonnen met soldaten, die op marsch in den krijgsdienst onderwezen werden? Maar hij was van zijne officieren zeker en dit was genoeg. Pensioenen hebben er echter niet ontbroken, hier een grijs hoofdofficier, die door een ander nog grijzer dan hij, en met minder militaire kennis dan zijn voorganger begaafd, met rangsverhooging vervangen is geworden, alleen om aan laatstgenoemden, later, een hooger pensioen te bezorgen, dàar een officier op zijde gesteld, die betrekkelijk jong zijnde, nog jaren den lande had kunnen dienen, maar mogelijk te veel ter kerke ging, dàar, wàar wel is waar de Christelijke leer verkondigd wordt, maar niet in den geest, welke de anti-revolutionnair verlangt. Dit zijn nu de verbeteringen, waarvoor de Natie meer dan één millioen opoffert!

Wij hopen dat het met marine niet den zelfden weg zal gaan, wij zijn overtuigd dat dit wapen verbetering vordert, de achteruitgang is merkbaar, maar aan wie de schuld! aan vorige ministers; dit bewijst de tegenwoordige minister ten klaarste; want hij zegt na 12 jaren kan het budget met *f* 1.500.000 verminderd worden, ware dus alles goed en met overleg onderhouden geworden, dan zou de tegenwoordige meerdere uitgave, zoo hoog opgevoerd, niet noodig zijn. Waarom moet de natie voor slechte ministers boeten. Van daar dat de gevraagde *f* 21,200 voor de redding van den *Cycloop* op ons een pijnlijken indruk heeft gemaakt. Overigens is het geen kunst om met *veel* geld iets goed uit te rigten, de ware kunst is, dit met *weinig* te doen, en de tegenwoordige Ministers mogten, ons bedankens, dit wel in hunne ministriële kabinetten met gouden letters telkens voor oogen hebben.

Ten slotte kunnen wij de vrees niet onderdrukken, dat wanneer eenmaal onze marine *goed* in orde zal zijn, onze bevriende mogendheden het in het hoofd zullen krijgen, om ons de eer aan te doen, te verzoeken, hen in hunne quaestien met andere mogendheden bij te staan, waardoor de Nederlandsche opofferingen wel eens buiten het Rijk konden vergaan.

Nijmegen, den 14 Mei 1855. EEN OUD OFFICIER.

Benoemingen.

Tijdens het Ministerie Thorbecke, beproefde de toenmalige redactie van *de Nederlander*, onder de vele insinuatien tegen dat Ministerie, ook het opgeraapte berigt ingang te doen vinden, dat destijds eene politieke zuivering onder de ambtenaren zou plaats hebben.

Het blad is immer in gebreke gebleken, om een enkel feit, tot staving van die insinuatie bij te brengen, en het zal ook niet kunnen worden ontkend, dat geen tak van administratie dergelijke zuivering heeft ondergaan. Ware zulks beproefd: velen zouden verwijderd moeten zijn geworden, want een stelsel van staatshervorming en vooruitgang vindt in den regel bij de bestaande ambtenaren even zoo vele verklaarde vijanden. Slechts *enkelen* verheffen zich boven dat algemeen standpunt en blijven in de rigting van hunnen tijd.

Integendeel, kon er geklaagd worden over benoemingen, tijdens het echt constitutionneel bewind van hem, die alléén naar bekwaamheid en geschiktheid *zocht*, het zou kunnen zijn van de zijde van de voorstanders van dat bewind, die minder gaarne, hier en daar, burgemeesters van geheel tegenovergestelde rigting benoemd zagen, zooals niet zelden is geschied.

Hoe geheel anders is het gesteld sedert die tegenovergestelde rigting meester van de regering is geworden. Wel gaat zij voor alsnog niet regtstreeks over tot eene zuivering, maar zij weert de geschikten, die niet tot hare rigting behooren, en zij sluit ze uit van bevorderingen. De *vleijers* van het stelsel der tegenovergestelde rigting hebben den voorkeur, al staan nevens hen de zoodanigen, wier meerdere geschiktheid en verdiensten buiten allen twijfel zijn gebleken.

Reeds meermalen is in de Grondwet bekend gemaakt, welke aandeel in het stuk van benoemingen, aan den invloed van enkele aanzienlijke familles van leden der Staten-Generaal aan het Gouvernement verknocht, en van enkele hooggeplaatsten kon worden geweten, al den hij die benoemingen dan ook andere, meer verdienlijken soms voorbij gegaan. Het kan nuttig zijn, de op op dat gedeelte van de uitoefening der uitvoerende gevestigd te houden, om den geest der tegenwoordige ting te kenmerken.

Zoo merkten wij op onder de jongste benoemingen van den heer J. J. Backer van Leuven, bewaarder van hypotheken en des kadasters te Middelburg in gelijke trekking te Arnhem. Zijn onze berigten juist, dan is bevordering niet onaanzienlijk, en heeft genoemde am naar niets bijzonders verrigt, om hem boven anderen aanmerking te brengen.

In 1848 moet hij de meer zware betrekking van hoofdam naar (die hij gedurende 12 jaren had bekleed), verwi hebben voor het meer gemakkelijk ambt van hypothe bewaarder; thans zou ook datzelfde hoofdambtenaarsch gegolden hebben voor de tweede bevordering. Doch zou er dan nu geene hoofdambtenaren zijn, die konden gelden wat in 1848 gold? Zouden er niet zijn, die zu langer zijn geweest, dan de heer Backer van Leuven der tijd of oudere bewaarders, (zoo als bijv. die te Heer veen) ambtenaren, wel is waar, niet behoorende to volbloed-april-bewegers, en niet verwant aan de fam van Backer en van Vollenhoven te Amsterdam? Wij gen slechts en verzekeren voor alsnog niets.

De hypotheek bewaring te Middelburg is nu vacant onder de waardige mededingers behoort ook een echt stituonneel-gezinde. Wij zullen eerlijk mededeelen, ook de vervulling van dat ambt uitvalt, doch achten niet ondienstig, voorloopig de voormelde beschouwi en vragen te opperen.

18 Mei 1855. Een geabonneerde.

Per Telegraaf.

Weenen, 17 Mei. Tusschen graaf Buol en de he de Bourqueney en Westmoreland, hebben sedert e dagen herhaalde bijeenkomsten plaats, tot voorberei van eene slot-conferentie betreffende den grondslag het uit Londen en Parijs ontvangen antwoord.

Heden is uit St. Petersburg eene nieuwe circulaire den graaf von Nesselrode ontvangen, behelzende eene ledige geschiedenis van de onderhandelingen, die tot verre over de Oostersche quaestie hebben plaats geh

Parijs, 17 Mei. Volgens den *Moniteur* heeft de gene Canrobert den 16den dezer, den keizer verzocht, het op bevel over de troepen in de Krim, aan den generaal lissier op te dragen, als een bekwaam officier, van gr ondervinding, aangezien de staat zijner gezondheid niet toelaat het kommandement langer te behouden. (Canrobert) laat eene armee achter, wier krijgsroem geschonden is, vol begeerte om te strijden en vol ver wen. Ten slotte verzoekt hij den Keizer hem te strijden als eenvoudig divisie-generaal.

Van wege het Ministerie van Oorlog is geantwoord de Keizer het verzoek om demissie aannam, met betu van HD. leedwezen over den slechten staat der gezond des opperbevelhebbers. Te gelijk wordt de generaal lissier tot opperbevelhebber van de Fransche troepen de Krim benoemd.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 18 Mei 1855.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	62 3/8 9/16 7/16			
Dito Certificat.	3	74 5/8	*Hope* 1798/1816	5	102
Dito Dito	4	91½ 11/16 ½	Dito 1828/1829	5	101
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838	5	
Amort. Syndic.	3½	89¾	Dito Dito	4½	86 7/8
Hand.-Maats.	4½		Dito *Hope*	4	
België.			Dito *Stieglitz*	5	75 7/8
Certificaten	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild*	2½		Dito 1854	5	80 15/16
Frankrijk.			Inschr. Assig.	6	
Obligatiën	3		Certific. dito.	6	
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	18½ 3/8	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3	37½	**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. s/m.	3				
Bew. Sp. Com.		4 1/16 ½	Metalliek	5	60
Amort. Schuld.		4 5/16	Dito bet. Amst.	5	72
Portugal.			Dito Nation.	5	63
Londen nieuwe.	3	38 3/8 7/16	Dito 1847	2½	81
Dito uitgest	4		Dito 1851/1852	2½	81

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 98¾; Mexic. te 3 pct. 19 13/16, 15/16; dito Onb. 19 13/16, 15/16; Gren., te p. s. 100. 2½ pct. 15¾; dito Uitg. 6¾, 15/16; Ven pct. 29¼, ¾; dito Uit. 1 pct. 2¼, ½.

Zonder dat handel en variatie heden iets merkwaardig verde, verkeerde de markt heden in eene algemeen stemming, alleen in Venezuela's was tot veel verhoogde de omzet zeer geanimeerd.

PARIJS, Woensdag 16 Mei. Fr. 4½ pct. 93.10; pct. 68.25; Sp. binn. 3 pct. 31⅞; dito 1 pct. 18

WEENEN, Woensdag 16 Mei. N. Metall. 79⅜; Na 84⅛; Bankactien 934; Lombarden 103; Loten 185 Wissel op Londen 12.31; dito op Parijs 149; Zilve

Gedrukt bij C. H. SUSAN, dr., te 's Gravenh